

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 17/2005 rd

Statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till rådets rambeslut om beaktande av fällande domar avkunnade i en av Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en annan medlemsstat

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagens talman sände den 23 juni 2005 statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till rådets rambeslut om beaktande av fällande domar avkunnade i en av Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en annan medlemsstat (U 25/2005 rd) till stora utskottet för behandling och bestämde samtidigt att lagutskottet ska lämna utlåtande till stora utskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Janne Kanerva, justitieministeriet
- tingsdomare Jukka Jaakkola, Helsingfors tingsrätt
- biträdande direktör Marjatta Syväterä, rättsregistercentralen.

SKRIVELSEN

Förslaget till rådets rambeslut

Syftet med förslaget till rambeslut är att uppnå målen i åtgärdsprogrammet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål och att slå fast på vilka villkor en fällande dom som avkunnats i en medlemsstat kan beaktas i samband med ett nytt brottmålsförfarande på andra grunder i en annan medlemsstat.

Enligt förslaget till rambeslut kan domar som avkunnats i andra medlemsstater jämföras med domar som avkunnats nationellt och få samma verkningar. Verkningarna av tidigare avkunnade domar ska inte samordnas mellan medlemsstaterna utan de ska fortfarande omfattas av till-

lämpningsområdet för den nationella lagstiftningen.

Regeringens ståndpunkt

Statsrådet ser positivt på att brottmålsdomar i en annan medlemsstat ska kunna beaktas. Det är bra att det inte längre spelar så stor roll i vilken medlemsstat en persons tidigare brottmålsdomar har givits. Det bidrar till likabehandling av personer som har dömts för brott inom Europeiska unionen. Uppgifter om svarandens tidigare brottslighet som är av betydelse för straffutmätningen kan också antas motsvara verkligheten bättre. Men det finns vissa problem och oklarheter

kring förslagets funktion och de bör redas upp vid förhandlingarna om förslaget.

Det faktum att medlemsstaterna inte åläggs skyldighet att i kriminalregistret införa uppgifter om domar avkunnade i andra medlemsstater mot personer som är medborgare eller bosatta i den egna medlemsstaten främjar inte målet med det föreslagna rambeslutet, som är att de som dömts för brott ska behandlas lika. Detta bör framhållas då rambeslutet behandlas i Europeiska unionens institutioner.

Det kan vara mycket svårt att sammanlägga eller på annat sätt beakta straff som dömts ut i olika stater. Motsvarigheten mellan olika typer av straff i olika stater kan också vara ett problem vid sammanläggningen av straff. För att undvika problem borde man se till att tillämpningsområdet för rambeslutet inte omfattar de bestämmelser om gemensamt straff som ingår i 7 kap. i strafflagen.

Enligt regeringen är det viktigt att en person inte särbehandlas för att brottmålsdomar i en an-

nan medlemsstat beaktas vid ett nytt brottmålsförfarande eller för att de antecknas i straffregistret jämfört med att personen utifrån motsvarande fakta skulle ha dömts vid en finländsk domstol. Enligt artikel 5.2 i det föreslagna rambeslutet kan man avstå från att beakta en tidigare dom som avkunnats av en annan medlemsstat, om en person under ett nytt brottmålsförfarande på andra grunder skulle hamna i en sämre situation än om den tidigare domen hade avkunnats av en nationell domstol. Särskilt artikel 5.2 i det föreslagna rambeslutet är oklar på den punkten hur och på grund av vilka uppgifter man har för avsikt att göra jämförelsen. I praktiken kan det vara besvärligt att göra en jämförelse, eftersom grunderna för en brottmålsdom i en annan medlemsstat måste omprövas enligt bestämmelserna i Finlands rättssystem. Uppgifterna i straffregistret räcker i praktiken inte till för en sådan jämförelse. Det gäller att ge akt på vilka möjligheter det finns för att göra en sådan jämförelse.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Lagutskottet har i många tidigare utlåtanden understrukit hur viktigt det är med ömsesidigt erkännande i det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna. Att genomföra principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål har på goda grunder varit en av de största ambitionerna i EU-samarbetet på senare år. Att beakta domar som avkunnats i andra medlemsstater är ett viktigt verktyg i kampen mot organiserad brottslighet och för att garantera att gärningsmän behandlas lika.

Utskottet hänvisar till erhållen utredning och tillstyrker förslaget rent generellt. Det är bra att domstolen kan bygga sina beslut på kunskap om huruvida den misstänkte har en brottslig bakgrund eller är en förstagångsförbrytare. Men grundprincipen i rambeslutet om de rättsliga verkningarna av att man beaktar en fällande dom i en annan medlemsstat är inte helt problemfri.

För medborgarnas rättssäkerhet är det en central princip i föreslagna artikel 5 och 6.2 att den misstänkte inte får missgynnas om en fällande dom i en annan medlemsstat beaktas eller antecknas i straffregistret jämfört med om domen hade avkunnats i en nationell domstol. Men det kan ifrågasättas om principen kan omsättas i praktiken på ett rättvist och jämlikt sätt. Av den anledningen är tanken att utvidga bestämmelserna om gemensamt straff i 7 kap. i strafflagen till fällande domar i andra medlemsstater ett problem, enligt utskottets mening. Det ställer sig bakom regeringens önskan att hitta en acceptabel lösning på problemet ur finländsk synvinkel.

Utlåtande

Lagutskottet meddelar

*att utskottet omfattar regeringens
ståndpunkt.*

Helsingfors den 7 oktober 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tuija Brax /gröna
vordf. Susanna Rahkonen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Leena Harkimo /saml
Tatja Karvonen /cent
Petri Neittaanmäki /cent
Heli Paasio /sd

Jukka Roos /sd
Tero Rönni /sd
Petri Salo /saml
Pertti Salovaara /cent
Timo Soini /saf
Astrid Thors /sv (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Kirsi Pimiä.